

ศูนย์มะเร็งครบวงจร รพ.จุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณาธิการ

ผศ.(พิเศษ) พญ. ชนม์นิภา นันทวิทยา
ศ.นพ. ชวลิต เลิศบุษยานุกุล

แพทย์ผู้ร่วมแต่งเรียบเรียงและจัดทำเนื้อหา

ศ.นพ. ชวลิต เลิศบุษยานุกุล | รศ.นพ. ปุญช์วิษฐ์ จันทรานูวัฒน์
นพ. นพพร พรพัฒน์รักษ์ | ผศ.พญ. ดนิตา กานตันฤนิมิต
พญ. ปิยะดา สิทธิเดชไพบูลย์ | นพ. นพพล ลีลาอยู่วัฒนกุล
พญ. วรียา จินตนาภักดี | ผศ.(พิเศษ) พญ. ชนม์นิภา นันทวิทยา

ศิลปินกรรม

น.ส. กัญธริกา กาญจนะเดชะ

โรงพิมพ์

บริษัท ไอดี ออล ดิจิตอล พรินท์ จำกัด (สำนักงานใหญ่)
52 ซอยเอกชัย 69 แขวงบางบอน เขตบางบอน
กรุงเทพมหานคร 10150

www.chulacancer.net

Email : chulacancer@yahoo.com

Facebook : [chulacancer](https://www.facebook.com/chulacancer) | Line @chulacancer

Tel. 022564334

ISBN : 978-616-8212-56-1

ราคา 199 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2564 จำนวน 4,000 เล่ม
สงวนลิขสิทธิ์ โดย ศูนย์มะเร็งครบวงจร รพ.จุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คำนำ

โรคมะเร็งปอดเป็นมะเร็งที่พบบ่อยเป็นอันดับสอง และเป็นชนิดมะเร็งที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตมะเร็งอันดับสองในประเทศไทย ซึ่งจำนวนผู้ป่วยมะเร็งปอดเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี การรักษามะเร็งปอดมีหลายรูปแบบ ทั้งการผ่าตัด การฉายรังสี และการรักษาด้วยยา หรือการรักษาหลายรูปแบบร่วมกัน โดยชนิดการรักษาและผลการรักษาขึ้นกับระยะของโรค และภาวะผู้ป่วย หากเป็นระยะเริ่มต้นจะมีการตอบสนองต่อการรักษาที่ดีกว่าระยะลุกลามหรือระยะแพร่กระจาย โดยปัจจุบันมีการตรวจคัดกรองมะเร็งปอดในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง เพื่อให้พบโรคมะเร็งปอดตั้งแต่ระยะเริ่มต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประชาชนทั่วไปผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วยบางราย ยังมีข้อสงสัยและคำถามเกี่ยวกับการตรวจคัดกรองการรักษา การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งปอด ซึ่งอาจทำให้ไม่มั่นใจแนวทางการรักษา เกิดความวิตกกังวล และอาจส่งผลให้ผู้ป่วยเลี่ยงรับการรักษาจนโรคกำเริบลุกลามมากขึ้น

หนังสือเล่มนี้ได้จัดทำขึ้นโดยทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสาขารังสีวินิจฉัย พยาธิวิทยา ศัลยกรรม รังสีรักษา และอายุรกรรมมะเร็งวิทยา จากคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ รพ.จุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งในแง่การตรวจคัดกรอง การวินิจฉัย การรักษา ผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงรวบรวมเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคมะเร็งปอด เพื่อค้นหาว่าเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจหนังสือเล่มนี้ ได้มีการออกแบบมาในรูปแบบหนังสือภาพเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจ ผู้ป่วย และครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วย เพื่อลดข้อสงสัย และมีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งปอดเพิ่มขึ้นไม่มากก็น้อย

ชนมณิกา นันทวิทยา

วอลิต เลิศบุษยานุกุล

มิถุนายน 2564

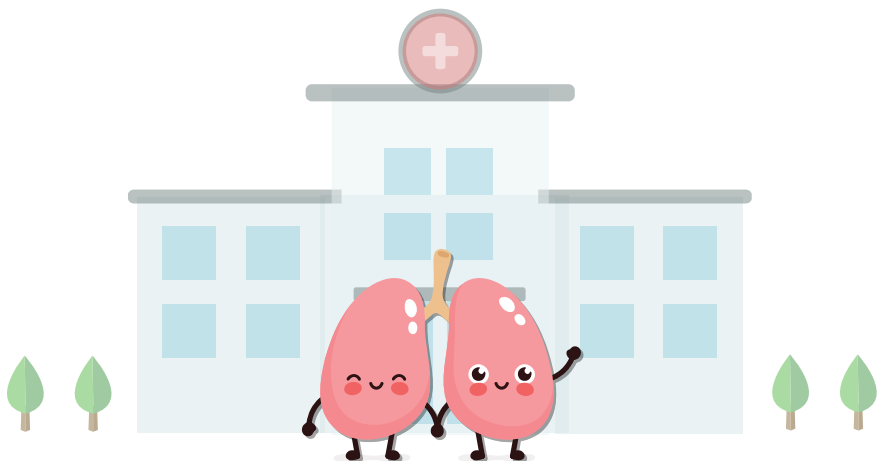

สารบัญ

หน้าที่ของปอด	1	วิธีการการส่องกล้องตรวจหลอดลม	35
อวัยวะปอด	2	ทำอย่างไรบ้าง ?	
เยื่อหุ้มปอด	3	ขณะทำการส่องกล้องจะรู้สึกอย่างไรบ้างและ	36
น้ำเหลืองบริเวณปอด	4	ใช้เวลาในการส่องกล้องนานเท่าไร ?	
อุบัติเหตุการโรคมะเร็งปอด	6	หลังส่องกล้องจะรู้สึกอย่างไร ?	37
ปัจจัยเสี่ยง	7	การเตรียมตัวและภาวะแทรกซ้อน	38
อาการนำ	9	ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการส่องกล้อง	
ทำอย่างไรเมื่อมีอาการสงสัย	11	ผลการส่องกล้องตรวจหลอดลมจะออกเมื่อไร ?	39
หรือเป็นผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง		การเจาะน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด และ	40
ขั้นตอนการวินิจฉัยมะเร็งปอด	12	การตัดชิ้นเนื้อเยื่อหุ้มปอด	
การตรวจมะเร็งด้วยภาพถ่ายทางรังสี	13	วิธีการเจาะน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด	41
การถ่ายภาพรังสีทรวงอก	14	การเจาะน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอดทำอย่างไร ?	42
หรือเอกซเรย์ปอด		ภาวะแทรกซ้อนจากการเจาะน้ำในช่อง	44
การตรวจด้วยเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์	15	เยื่อหุ้มปอดเกิดอะไรได้บ้าง ?	
หรือซีทีสแกน		ผลการตรวจน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด หรือ	45
ประโยชน์ของการตรวจเอกซเรย์	16	การตัดชิ้นเนื้อเยื่อหุ้มปอด และจำเป็นต้อง	
คอมพิวเตอร์สำหรับโรคมะเร็งปอด		ทำซ้ำหรือไม่ ?	
การเตรียมตัวก่อนการตรวจ	17	การตัดชิ้นเนื้อเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นมะเร็ง	46
เอกซเรย์คอมพิวเตอร์		การแบ่งชนิดมะเร็งปอด	47
การส่องตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์	18	ภาพพยาธิมะเร็งปอดชนิดที่พบบ่อย	48
สำหรับโรคมะเร็งปอด		วิธีการได้ชิ้นเนื้อเพื่อตรวจทางพยาธิวิทยา	49
การตรวจด้วยเครื่อง PET/CT	19	วิธีการให้การวินิจฉัยมะเร็งปอดทางพยาธิวิทยา	52
ข้อบ่งชี้สำหรับการตรวจ PET/CT	20	ขั้นตอนการตรวจทางพยาธิวิทยา	53
ในโรคมะเร็งปอด		การจัดระยะมะเร็งปอด	56
การตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพด้วยคลื่น	21	มะเร็งปอดระยะ 0-1	57
สะท้อนในสนามแม่เหล็ก หรือเอ็มอาร์		มะเร็งปอดระยะ 2	58
การเตรียมตัวก่อนการตรวจเอ็มอาร์	22	มะเร็งปอดระยะ 3	59
ข้อห้ามสำหรับการตรวจเอ็มอาร์	23	มะเร็งปอดระยะ 4	62
การตรวจสแกนกระดูก	24	การแบ่งกลุ่มระยะมะเร็งปอดชนิดเซลล์เล็ก	63
การตรวจคัดกรองมะเร็งปอด	25	เป้าหมายในการรักษามะเร็งปอด	64
กลุ่มเสี่ยงสูงที่แนะนำให้ตรวจคัดกรองมะเร็งปอด	26	ขั้นตอนการรักษามะเร็งปอด	65
ตรวจคัดกรองปอดแก่ไหน	28	การรักษามะเร็งปอดด้วยการผ่าตัด	66
ขั้นตอนการตรวจคัดกรอง	29	หลักการผ่าตัดมะเร็งปอด	67
ข้อควรระวังในการตรวจคัดกรองมะเร็งปอด	30	วิธีการผ่าตัดปอด	68
ด้วยเอกซเรย์คอมพิวเตอร์		การผ่าตัดแบบเปิด	69
ข้อควรทราบในการตรวจคัดกรองมะเร็งปอด	32	การผ่าตัดแบบแผลเล็ก	70
ด้วยเอกซเรย์คอมพิวเตอร์		การผ่าตัดโดยใช้หุ่นยนต์ช่วยผ่าตัด	71
การตรวจชิ้นเนื้อเพื่อวินิจฉัยผู้ป่วย	33	การตัดปอด ตัดมาก-น้อยเพียงใด	72
ที่สงสัยโรคมะเร็งปอด		การผ่าตัดออกทั้งกลีบปอด	73
การส่องกล้องตรวจหลอดลม	34	การผ่าตัดปอดออกเป็นกลีบย่อย	74

สารบัญ

การผ่าตัดเนื้อปอดออกเฉพาะบริเวณรอยโรค	76	การฉายรังสีในมะเร็งปอดชนิดไม่ใหญ่เซลล์เล็ก	96
การผ่าตัดปอดออกทั้งข้าง	77	ระยะแพร่กระจาย	
การเตรียมพร้อมก่อนการผ่าตัดปอด	78	การฉายรังสีในมะเร็งปอดชนิดเซลล์เล็ก	98
ภาวะแทรกซ้อนของการผ่าตัดที่พบได้บ่อย	79	ระยะไม่แพร่กระจาย	
การรักษามะเร็งปอดด้วยยาต้านมะเร็ง	80	การฉายรังสีป้องกันมะเร็งกระจายไปยังสมอง	99
ยาเคมีบำบัด	81	ในมะเร็งปอดชนิดเซลล์เล็ก ระยะไม่แพร่กระจาย	
ประโยชน์ของยาเคมีบำบัด	82	การฉายรังสีในมะเร็งปอดชนิดเซลล์เล็ก	100
ผลข้างเคียงของยาเคมีบำบัด	83	ระยะแพร่กระจาย	
ยาพุ่งเป้า	84	ผลข้างเคียงจากการฉายรังสี	102
ประโยชน์ของยาพุ่งเป้า	85	เหตุใดผู้ป่วยส่วนมากต้องมาฉายรังสี	104
ผลข้างเคียงของยาพุ่งเป้า	86	อย่างน้อย 2-6 สัปดาห์	
ยาภูมิคุ้มกันบำบัด	87	ขั้นตอน และการเตรียมตัวในการ	105
ประโยชน์ของยาภูมิคุ้มกันบำบัด	88	จำลองการฉายรังสี	
ผลข้างเคียงของยาภูมิคุ้มกันบำบัด	89	ขั้นตอน และการเตรียมตัวในวันรับฉายรังสี	106
ค่ายาเคมีบำบัด, ยาพุ่งเป้า	90	คำถามที่พบได้บ่อยเกี่ยวกับการฉายรังสี	108
และยาภูมิคุ้มกันบำบัด		ค่าใช้จ่ายในการฉายรังสี	112
บทบาทของการฉายรังสีในมะเร็งปอด	91	การตรวจติดตามภายหลังการรักษา	114
รังสีสามารถทำลายเซลล์มะเร็งได้อย่างไร	92	กัญชา	115
การฉายรังสีในมะเร็งปอดชนิดไม่ใหญ่เซลล์เล็ก	93	การแพทย์ทางเลือก	116
ระยะเริ่มต้น		เว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือ	117
ฉายรังสีมะเร็งปอดชนิดไม่ใหญ่เซลล์เล็ก	94	โรงพยาบาลที่มีเครื่องฉายรังสี	118
ภายหลังการผ่าตัด		โภชนาการสำหรับผู้ที่เป็นมะเร็ง	119
การฉายรังสีในมะเร็งปอดชนิดไม่ใหญ่เซลล์เล็ก	95	มะเร็งระยะสุดท้าย	120
ระยะลุกลามเฉพาะที่		รักษาใจยามป่วยได้	121

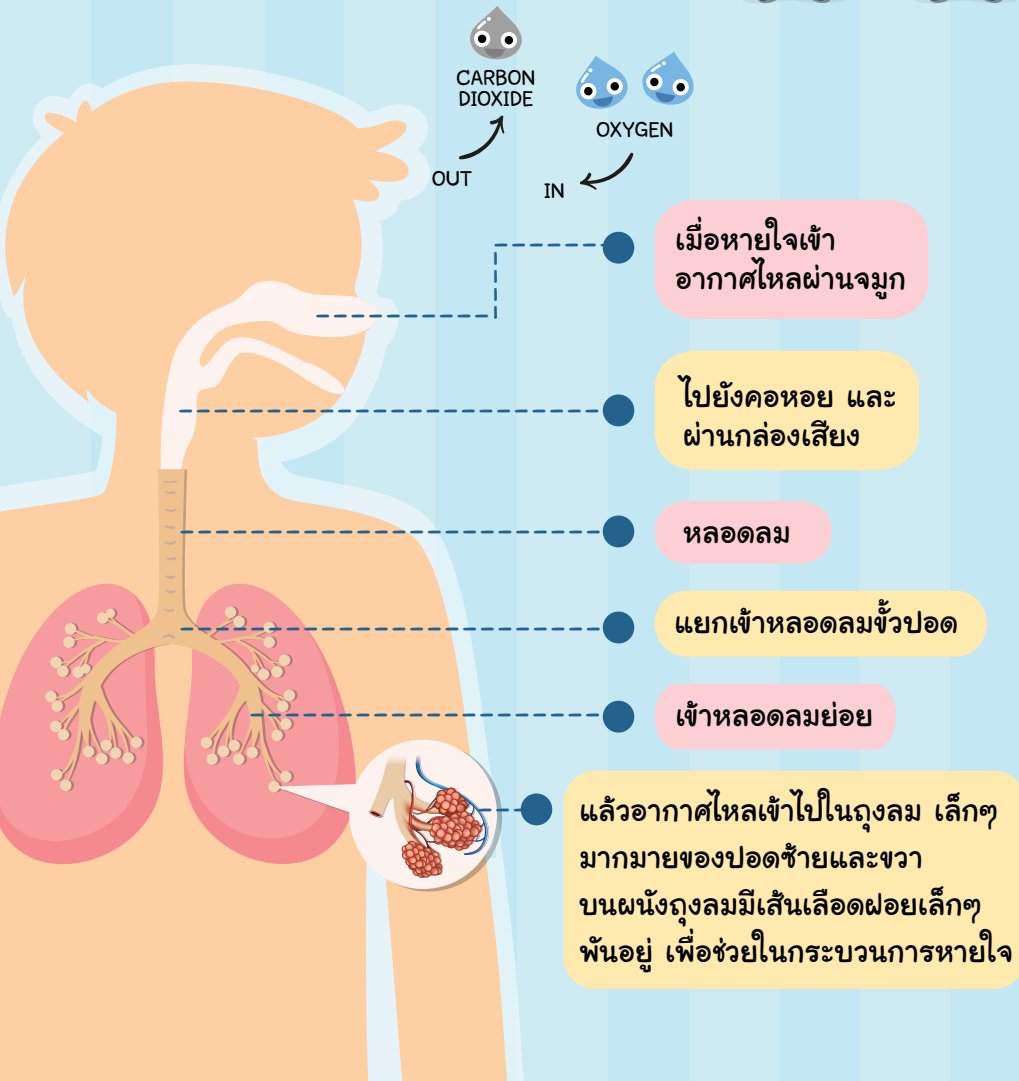
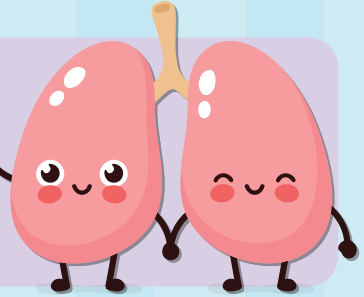

หน้าที่ของปอด

1

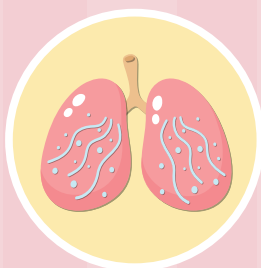
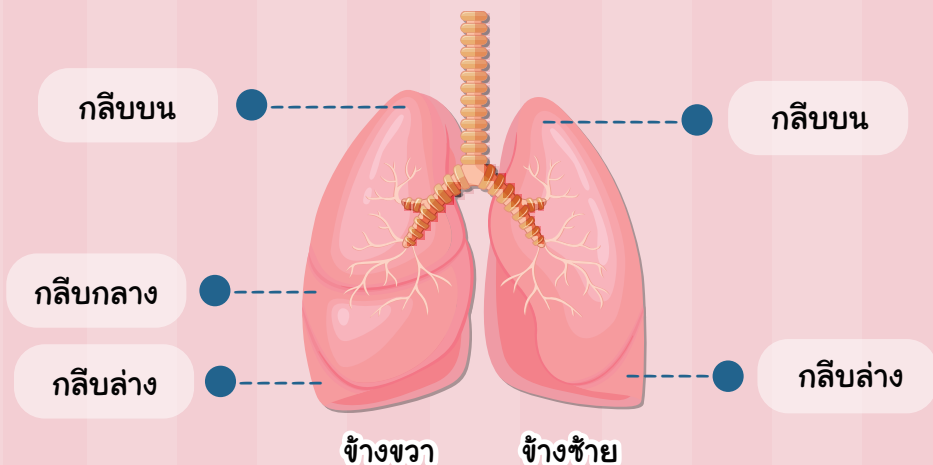
ปอด เป็นอวัยวะสำคัญในระบบทางเดินหายใจ

มีหน้าที่แลกเปลี่ยนก๊าซออกซิเจนเข้าสู่ร่างกาย
และถ่ายเทก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่บรรยากาศ
เราเรียกกระบวนการแลกเปลี่ยนก๊าซนี้ว่าการหายใจ

อวัยวะปอด

เป็นอวัยวะภายในช่องอกที่ปิดทึบมีกระดูกซี่โครงเป็นโครงเสริม
ให้ความแข็งแรง โดยปอดข้างขวาจะใหญ่กว่าปอดข้างซ้าย

ความจุของปอดที่คิดเป็นปริมาตรของ
อากาศทั้งหมดเมื่อหายใจเข้าเต็มที่
ปกติมีค่าประมาณ 6,000 มิลลิลิตร

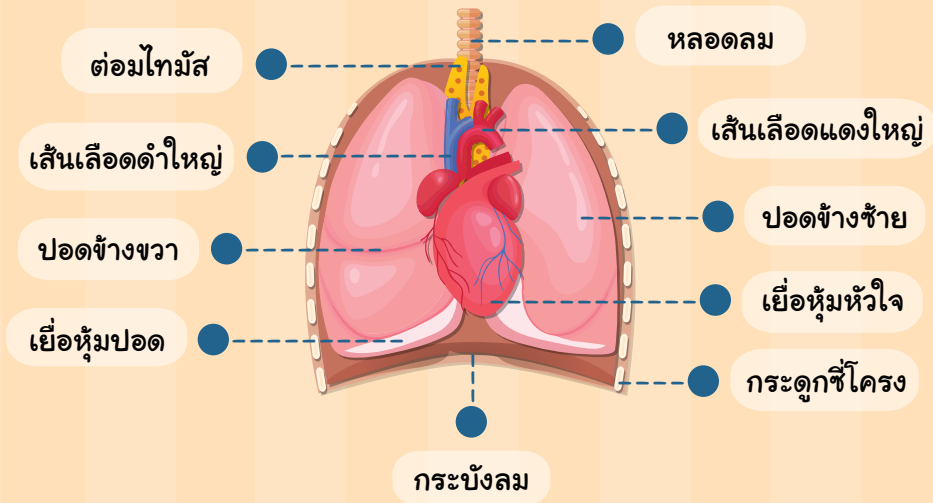

แต่ปริมาตรของอากาศหายใจเข้า
หรือออกในครั้งหนึ่งๆ ในผู้ใหญ่
จะมีค่าปกติประมาณ 500 มิลลิลิตร

เยื่อหุ้มปอด

3

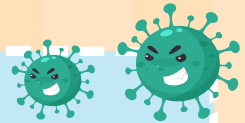
ปอดแต่ละข้างจะถูกห่อหุ้มด้วยเยื่อหุ้มปอด 2 ชั้น
ชั้นนอกติดกับผนังของช่องอก เรียก **parietal pleura**
ชั้นในติดอยู่กับเนื้อปอด เรียก **visceral pleura**

เยื่อหุ้มปอดทั้ง 2 ชั้นนี้อยู่แนบติดกันจนดูเป็นผืนเดียว
ระหว่างชั้นทั้งสองมีของเหลวใสๆ เคลือบอยู่

หากมะเร็งลุกลามถึงเยื่อหุ้มปอด
การรักษาด้วยการผ่าตัดจะทำได้ยาก

น้ำเหลืองบริเวณปอด

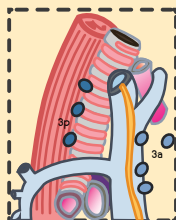

ทั่วร่างกายมีระบบน้ำเหลือง ซึ่งมีหน้าที่นำอาหารและน้ำ ไปเลี้ยงอวัยวะต่างๆ และมีระบบภูมิคุ้มกันเพื่อดักจับ สิ่งแปลกปลอมต่างๆ น้ำเหลืองจะไหลเข้าสู่ระบบไหลเวียนโลหิต โดยจะเดินทางผ่านต่อมน้ำเหลืองก่อนเพื่อดักจับเชื้อโรค และ สิ่งแปลกปลอม ต่อมน้ำเหลืองในปอดแบ่งเป็นหลายสถานียังภาพ

- 1. Low cervical
Supraclavicular
Sternal notch sides

Superior Mediastinal Nodes Upper Zone

- 2R. R. Upper paratracheal
- 2L. L. Upper paratracheal
- 3a. Prevascular
- 3p. Retrotracheal
- 4R. R. Lower paratracheal
- 4L. L. Lower paratracheal

Inferior Mediastinal Nodes Subcarinal Zone

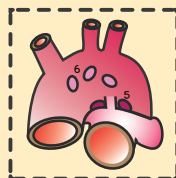
- 7. Subcarinal

Lower Zone

- 8. Paraesophageal (below carina)
- 9. Pulmonary ligament

Aortic Nodes

- 5. Subaortic
- 6. Paraaortic
(ascending aorta
or phrenic)

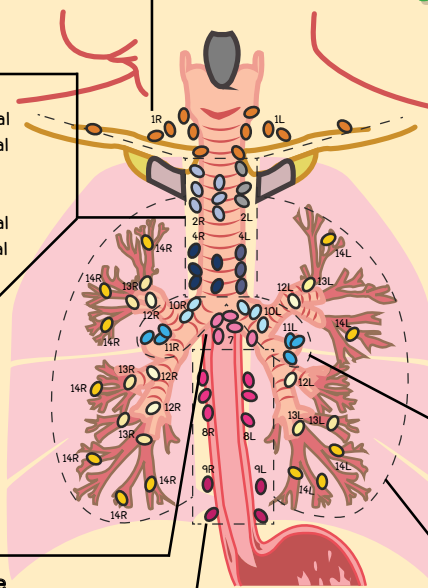

N1 Nodes Hilar/Interlobar Zone

- 10. Hilar
- 11. Interlobar

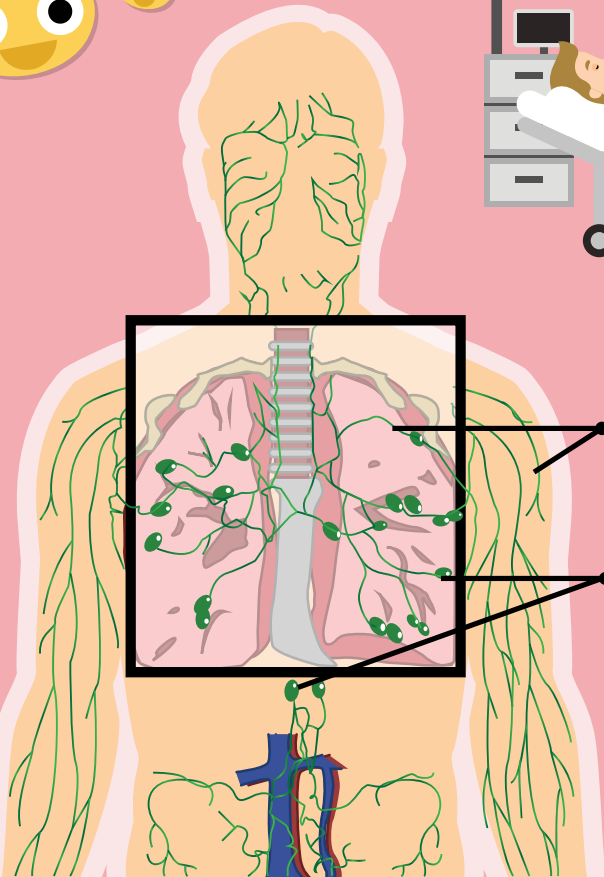
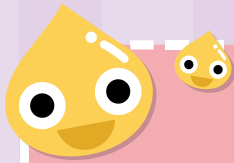
Peripheral Zone

- 12. Lobar
- 13. Segmental
- 14. Subsegmental

ต่อมน้ำเหลืองภายในช่องกลางอก (mediastinum)

เป็นต่อมน้ำเหลืองที่มีความสำคัญ
เนื่องจากเป็นจุดที่คล้ายแพทย์จะตัดสินใจ
ว่าจะสามารถเลาะต่อมน้ำเหลืองออกได้
หมดหรือไม่และช่วยบอกระยะของโรค

ท่อน้ำเหลือง

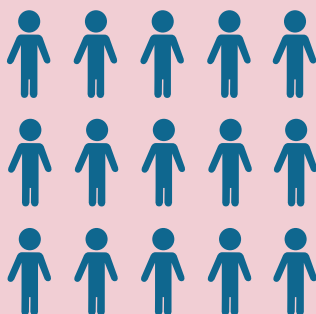
ต่อมน้ำเหลือง

อุบัติการณ์โรคมะเร็งปอด

มะเร็งปอด

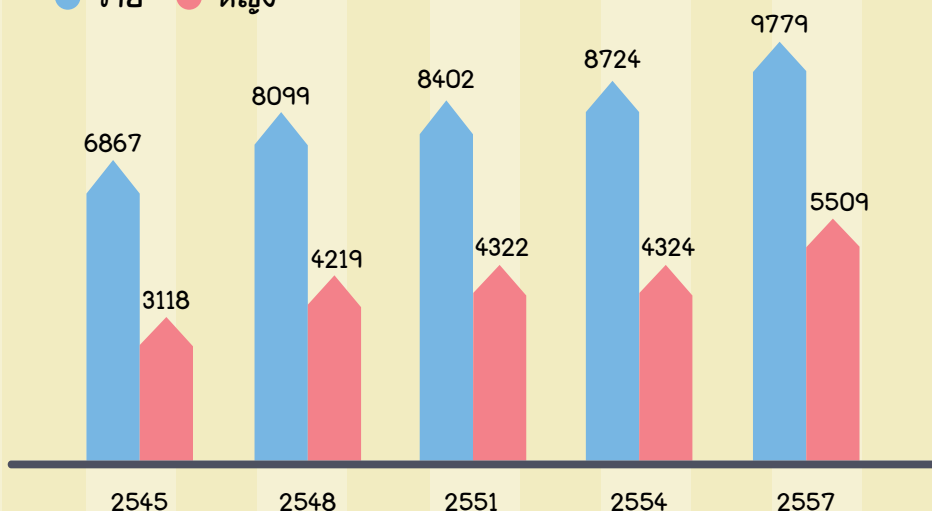
เป็นมะเร็งที่พบได้บ่อย
เป็นอันดับ 2 ในชายไทย

ปีหนึ่งๆมีผู้ป่วย
มะเร็งปอดปีละมากกว่า
15000 ราย

จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นมากในแต่ละปีดังกราฟ

● ชาย ● หญิง

ที่มา: สถาบันมะเร็งแห่งชาติ